

Norge satser bredt på hjælp til psykisk syge

I Danmark er medicinfri behandling til psykisk syge blevet syltet. Og behandlingen er fortsat koncentreret om den psykiatriske hjælp med fokus på medicinsk behandling. I Norge har andre faggrupper en langt større rolle i behandlingen af psykisk syge

AF GITTE REBSDORF

■ Psykiaterne i Danmark spiller en altafgørende rolle i behandlingen af psykisk syge. Men sådan behøver det ikke være. I vores naboland Norge har andre faggrupper en langt større betydning. Her er psykologer ligestillet med psykiaterne, og behandlingen er i det hele taget meget bredere funderet. Det kan også mærkes på den hjælp, de psykisk syge får, oplyser førsteamanuensis dr. psychol. Anne-Kari Torgalsbøen fra Psykologisk Institut på Oslo Universitet.

– Det betyder, at de psykisk syge får en behandling med et større indhold af psykologiske behandlingsmetoder som for eksempel psykoterapi. Psykiaterne er specialister i den medicinske behandling, men hvis man udelukkende fokuserer på den faggruppe, går man glip af bredden. I Norge indgår mange faggrupper i behandlingen. Vi kalder det også for psykisk helsevern frem for psykiatri, og det indikerer netop, at behandlingen ikke udelukkende handler om lægevidenskab, siger Anne-Kari Torgalsbøen, som var med i en arbejdsgruppe i Norsk Psykologforening, der gik forud for en ændring af loven i Norge.

Lovændringen betød, at de kliniske psykologers kompetencer blev ligestillet med psykiaternes, sådan at psykologerne også kan have det formelle faglige ledelsesansvar inden for psykisk helsevern.

Ingen ændringer på vej

I Danmark har man for nylig revideret psykiatriloven. Men det har ikke betydet, at man har givet psykologerne mere ansvar.

Snarere tværtimod – eksempelvis er ønsket om forsøg med medicinfri behandling med kun lidt medicin og meget terapi aldrig blevet til noget.

Det er ellers, hvad et bredt udsnit af bruger- og pårørendeorganisationerne i årevis har efterspurgt, og for fem år siden var der opbakning til behandlingen fra både den daværende sundhedsminister Arne Rolighed (S) og fra formanden for Amtsrådsforeningen, Kresten Philipsen (V). Men psykiaterne, som har behandlingsansvaret, har syltet forsøget.

Der er ellers god grund til at satse bredt i behandlingen af psykisk syge. I mange tilfælde virker den medicinske behandling stort set ikke. En af de førende eksperter på området, pensioneret overlæge Ejvind Lyders Hansen, anslår, at 25 til 30 procent af de skizofrene patienter slet ikke har gavn af medicinen. Derimod er der ifølge psykologen fra Norge gode erfaringer med at bruge terapi i behandlingen af psykisk syge.

– Vi ved, at der er forskellige terapiformer, som virker over for bestemte lidelser. For eksempel er det kendt, at kognitiv terapi virker godt i forhold til mennesker med depressioner. Inden for det felt har de kliniske psykologer stor kompetence. De har en seksårig uddannelse med speciale inden for psykiske sygdomme, fortæller Anne-Kari Torgalsbøen, der også er tidligere næstformand i den norske psykologforening.

Større tilfredshed

Traditionen med at bruge psykologer i psykisk helsevern går helt tilbage til begyndelsen af 1960'erne. De fik for alvor fodfæste

inden for psykiatrien omkring 1980, da distriktspsykiatrien vandt indpas. I 2001 blev loven så ændret, sådan at både læger og psykologer kan have ansvar for behandlingen. I dag er der ansat flere psykologer end psykiatere. I 2005 var der cirka 2000 psykologer ansat inden for psykisk helsevern, mens der i samme periode var ansat mellem 1300 og 1400 læger. Inden for børne- og ungdomspsykiatrien bruger man desuden mange kliniske pædagoger.

Den udbredte brug af flere faggrupper er ifølge fagchef i den norske psykologforening Anders Skuterud blevet godt modtaget hos såvel patienter som pårørende.

- I de sidste tilfredshedsundersøgelser har vi kunnet spore en øget tilfredshed. Derimod mangler vi stadig at forbedre kvaliteten af behandlingen, sådan at vi kan tilbyde en mere langvarig behandling, siger Anders Skuterud.

Ubesatte stillinger

I Danmark har man ikke set en tilsvarende udvikling. Her har der i årevis været mangel på psykiatere med det til følge, at der i dag er op imod 30 procent ubesatte stillinger i psykiatrien. Til trods for det bliver stillingerne ikke besat af psykologer. Psykolog Birgitte Brun, der igennem mere end 35 år har været leder af den nu nedlagte psykologiske afdeling på Sankt Hans Hospital i Roskilde, mener, at psykiatristanden føler sig truet.

Psykiaterne i Danmark er pressede, fordi der er mangel på psykiatere. Samme problemstilling gør sig gældende i Norge. Men den nye psykologilov i Norge gør, at psykologerne har fået

mange flere beføjelser. Og de danske psykiatere har nok set på det med en vis forskrækkelse, siger Birgitte Brun.

Tilbage står spørgsmålet om, hvorfor danske patienter ikke må få en behandling, som tilsyneladende kan hjælpe dem. Formanden for Danske Regioner, Bent Hansen (S), har dog ikke ønsket at give noget interview. Via en pressemedarbejder oplyser han i meget generelle vendinger, at patienten skal have den bedste behandling med så få bivirkninger som muligt.

Artiklen har tidligere været bragt i Socialpædagogen og er venligst udlånt af Socialpædagogen og journalist Gitte Rebsdorf.

Sådan gør de i Norge

I Norge er der ansat cirka 2000 psykologer inden for psykisk helsevern og 1.300 til 1.400 psykiatere. Norge ændrede i 2001 Lov om psykisk helsevern. Her blev psykologerne ligestillet med psykiatere sådan, at de kan have det formelle ledelsesansvar i behandlingen af psykisk syge.

Både pædagoger og psykologer har en klinisk uddannelse, som er rettet mod hjælpen til psykisk syge.

Kilde: Norsk Psykologforening